

СТУДЕНТТЕРДІҢ СЫНЫПТАН ТЫС ӘРЕКЕТТЕРІН ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІГЕ КІРІКТИРЕ ОҚЫТУ МӘСЕЛЕЛЕРІ**THE EDUCATION OF THE STUDENTS OUTSIDE OF CLASS: SOCIAL NETWORK INTEGRATION****G. Ö. BAYTASHEVA**

Prof. Dr., Kazakh State Women's Teacher Training University

ТҮЙІНДЕМЕ

Қорытындылай келе, қазіргі жас ұрпақтың саналы да сапалы білім алуының бірден-бір шарты - оқу орындарындағы білім беру процесіне жаңа инновациялық технологияларды енгізу екендігі сөзсіз. Сондықтан ғылыми-техникалық прогрестен қалыспай, жаңа педагогикалық инновацияларды дер кезінде қабылдап, өңдеп, қай салада болсын нәтижелі пайдалана білу – әрбір ұстаздың негізгі міндеті болып табылады.

Ключевые слова: образование, социальная сеть, интеграция**РЕЗЮМЕ**

В заключение отметим, что одним из условий нынешнего молодого поколения несомненно, является внедрение новых инновационных технологий в образовательном процессе. Поэтому не отставая от научно-технического прогресса, новые педагогические инновации принимают своевременную обработку и способность быть эффективным – это обязанность каждого учителя.

Ключевые слова: образование, социальная сеть, интеграция**SUMMARY**

In conclusion, the present young generation of intelligent, high - quality education is one of the conditions of education is undoubtedly the introduction of new innovative technologies in the educational process. Therefore lag behind scientific and technological progress, new pedagogical innovations take timely processing and the ability to be an effective use of the area is the main task of every teacher.

Keywords: Education, Social Network, Integration

Қазіргі кезде қоғамның барлық даму кезеңінде және бүгінгі білімді модернизациялау мен білім берудің ұлттық үлгісін жүзеге асыру жағдайында мектеп мұғалімдерінің қосар үлесі мол. Мұндай мұғалімдердің жұмысы, бүгінгі таңда заман сұранысын болашақ талаптарымен ұштастыра отырып, қазіргі жаһандану жағдайында жеке адамды қалыптастыруға, дамытуға бағытталған іс шаралар жыйынтығы болып табылады. Осы сәтте, оқыту мен тәрбие беру үрдісінде сабақтан басқа, сыныптан тыс жұмыстардың орны ерекше.

Сыныптан тыс жұмыстардың мазмұны – оқушының теориялық білімін кеңейтіп, толықтырып, жеке шығармашылық және коммуникативті қабілетін дамыта түседі.

Оқушылардың сыныптағы және сыныптан тыс әрекеттерінің күрігуі қоршаған орта туралы біртұтас түсінік қалыптастыруға, теория мен практика арасында байланысты қамтамасыз

етуге, оқу – тәрбие үрдісін құруда және оқушы тұлғасын қалыптастыруға үйлесімдікке жетуге, мұғалімдер мен сынып жетекшілерінің педагогикалық шеберліктерін жетілдіруге, мұғалімдер мен оқушылар арасындағы ынтымақтастықтың дамуына ықпал етеді.

Қазіргі кездегі оқу мен тәрбиенің кіріктірілуі мына төмендегі жұмыстар арқылы жүзеге асады.

- ✓ базалық кәсіпорындарда, табиғат аясында, мәдени мекемелерде, мұражайларда мектептен тыс сабақтар ұйымдастыру;
- ✓ оқушыларды дамыта оқыту үшін әртүрлі жастағы дарынды балалар топтарын құру;
- ✓ таңдауы бойынша еркін сабақтар, оқу пәндері бойынша сайыстар мен олимпиадалар жүргізу;
- ✓ оқу бағдарламаларына сай қосымша арнаулы сабақтар өткізу;
- ✓ кіріктірілген және пәнаралық оқу сабақтарын жүргізу;

Біздің зерттеулерімізде оқу процесіне әлеуметтік медиа желілерін пайдалану қарастырылып, осы жүйеге

- ✓ Кіріктірілген әлеуметтік медиа желілерін пайдаланып оқу сабақтарын жүргізу-ендірілсе студенттердің АКТ білімдері мен оларды пайдалану құзіреттіліктері артар еді. Осы сәтте біздің студенттеріміз болашақ мектеп ұстаздары екендігін ескеріп өз тәжірибімізді студенттер арасында бақылауды жөн көрдік.

Білім беру мен жеке және кәсіби білім беру ұйымдарында және одан тыс әлеуметтік медиа пайдалану арасында қайшылық бар (мысалы, Andersen 2007 ; Buckingham 2007; Hrastinski және Aghae 2012 ; Николов 2007 ; Selwyn 2006, қараңыз), кері пікірлер қалыптасқанын шет елдік ғалымдарда атап көрсеткенін анализ жүргізу барысында байқадық. Олардың зерттеулерінде білім аймағын оқу және оқу іс-әрекетін (әдетте, «демалу шарты») жеке тіршілік әрекетімен байланысты іс болуы қажет деп түсінеді. Бұл зерттеулерде авторлар неғұрлым нәзік интерпретация пайдаланып, карьералық өсуді қамтамасыз ететін, ойын іс-шаралары арқылы өтетін сыныптан тыс қосымша кәсіби білім беруді енгізуді қолдайды (Josefsson, P.2016).

Сондықтан, дамыған елдердің іс-тәжірибелерін зерделей келе, біз білім беру саласында сыныптан тыс жұмыстарды жүргізгенде әр дайым бір уақытты Әлеуметтік медиа жұмысына бөлуді біздің елімізде де қолға алу қажет екендігі өзекті мәселе деп түсіндік. Студенттер берілген тапсырмаларды интернет желісінен тауып оған анализ жасауы оны топпен талқылап өз пікірлерін қосуы олардың іздену жұмыстарына қызығушылығын арттырады. Олар бір сыныптан тыс іс-шараның сценарийін жасау үшін дайын сценарийді алып оған өз үлгілерін енгізу үшін топпен талқылағанда әр түрлі идеяларды біріктіру барысында ізденістерге жол ашылып әрі қарай интернет желісінен немесе кітапханалардан іздеу қажеттілігі туындайды. Бұл дайын этолон жұмысты көрген бала міндетті түрде өз ойын қосуға ұмтылады, сонымен оларда топпен талқылау күшейе түседі осы сәтте де әлеуметтік желілердегі топпен құрылған WhatsApp, Facebook, Instagram -дардың рөлі де арта түседі, яғни оқушылардың сыныптағы сабақ үстіндегі және сыныптан тыс әрекеттерін әлеуметтік желіге кіріктіру біріңғай педагогикалық жүйе құруға бағытталса, ондағы әр құралдар тәрбиелік және білімділік міндеттер кешенін шешуге көмектеседі. Сол жұмыстар арқылы оқушылардың бос уақыттарын тиімді пайдалануға, өз қабілетін танып білуге, қосымша жұмыс жасауға үйретіп, дүниетанымын кеңейтеді. Қытай даналығында: «Маған айтсаң, мен ұмытып қаламын; маған көрсетсең, мен есімде сақтаймын; ал өзіме әрекет жасауға мүмкіндік берсең, мен үйренемін» деп айтылғандай, біз оқушыға бір ақпаратты тек айтып қана қойсақ, ол ұмытып кетуі мүмкін, көрсетсек есінде қалуы мүмкін, ал әлеуметтік желіден іздеу өзара пікір таласу өз

іс-әрекеттерінің шешімін қосу үрдісінде студенттің өзіне жасауға мүмкіндік берсек, өте керемет жұмыс жасалып шығуы әбден мүмкін. Сонымен қатар, зерттеу барысында шетел мектептерінде сабақ үдерісінде қолданылатын іс-әрекеттер түрлері желіден қарастырылып, қосымша материалдар мен оқу-әдебиеттер беріліп, салыстырыла талданады.

Бұл уақытта ұйымдастырушы ұстаздың кәсіби икемділіктері мен шығармашылық қызметте, басқаруда ақпаратты қамтамасыз ету, талдау, жоспарлау, ұйымдастыру әрекетінде біліктілікті талап етеді. Яғни, мектеп жағдайында егер мұғалімдер оқушылардың қызығушылықтары мен сұраныстарын ескеруді көздеген болса, онда атқарылатын жұмыстардың түрлері оқу пәндері мен сыныптан тыс жұмыстың мазмұнын, мақсат – міндеттеріне кіріктіре алатын болады. Бұл оқыту үшін білім беруді жеңілдетеді.

Оқыту - білім берудің негізгі жолы болып табылады. Оқыту оқытушы мен оқушының біріккен іс-әрекеттері, сондықтан да ол екі жақты бір текті процесс. Оқытушы оқушыларға білім беріп іскерлікке, дағдыға үйретеді, ал оқушы таным міндеттерін түсініп, дағдыны игереді. Оқыту барысында оқушыларға теориялық білім мен тәрбие беру бір-бірімен ұштастырыла жүргізіледі. Тәрбие негізін қалайтын, оқушылардың білімін кеңейтіп, өз қабілетін танып білуге үлес қосатын оқытудың түрі – сыныптан тыс оқыту.

Сыныптан тыс оқыту мұғалімнің ұйымдастыру шеберлігімен іске асады. Сонымен қатар сыныптан тыс оқыту әртүлі жұмыстар арқылы жүзеге асады.

Оқытудың қай түрі болмасын барлығының көздейтін мақсаты – адамды жан-жақты тәрбиелеу, сапалы білім беру екендігі отандық ғалымдардың еңбектерінде атап көрсетілді (А.Қ.Әлімов 2013, Жанпейісова 2012, Шілдебаев 2016.) Әлеуметтік медианы қосымша білім беруде қолданып білім берудің түпкі нәтижесі жай ғана білім, білік, дағды қалыптастыру емес, студенттің оларды өзінің өміріндегі кездескен және әлеуметтік желілердегі түрлі жағдаяттарды шеше отырып, оны дұрыс саналы қолдана білуін талап ететін құзыреттіліктер түрінде қалыптастыру болып отыр. Сонда болашақ мамандарды даярлауда педагогикалық институттарда, университеттерде білім беру деген көптеген пәндер мазмұнындағы білім қорын меңгерту ғана емес, алынған білімдерін салыстыра отырып, өз қызметінде пайдалана білу жолдарын үйрету болып табылады. Мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігі мен шеберлігі, әсіресе, қазіргі нарықтық жүйеде ерекше қажеттілікке ие болып отырғаны белгілі. Себебі заман талабына қарай қазіргі жеткіншектер көбіне кітапханаларда отырғаннан ON-LINE жүйесімен оқу курстарын тыңдағанды жақсы қабылдайды. Олардың көпшілігінің сұранымын қамтамасыз ете отырып, білім беру таптырмайтын тәсіл. Бұл - кәсіби шеберлігі мен құзыреттілігі жетілген маман даярлауда да, білім беру саласына қойылып отырған ортақ міндетті шешуде де – ойлауы жан-жақты дамыған, тілге шебер және мемлекеттік тілдегі іс-қағаздарына жауап беріп, бейресми және ресми жағдаяттардан жол тауып шыға алатын, өзінің өмірдегі мәнін түсінетін, өз ісіне жауап беретін азамат тәрбиелеу.

Оқушылардың бос уақыттарын пайдалы, тиімді өткізуде, инабаттылық, имандылық, адамгершілік, отаншылдық сияқты биік қасиеттерге баулуда, ұлттық өнерді, халық өнерін қастерлеу, қорғауда да экологиялық мәдениеттілігін оятуда сыныптан тыс оқытудың мұндай кіріктірілген түрінің жас ұрпаққа берері көп.

Әрбір оқытушы мұндай сыныптан тыс жұмыстарды жоспарланғанда жауапты міндеттердің орындауы мұғалімнің жеке басына, оның жалпы білімі мен сабақтан тыс түрлі көпшілік қоғамдық жұмыстарды және оқушылармен жүргізілетін жұмыстарды ұйымдастыра алуына тікелей байланысты. Оқушының сабақ үстінде алған білімін, тереңдету мақсатында жүргізілетін, әлеуметтік медианы пайдалану жұмыстарының маңызы зор. Осының бәрі бір-бірімен үйлесімді жүруі оқушының жан-жақты дамуына жол ашады. Оқушының жан-жақты дамуы, оның жан дүниесінің байып рухани өсуі, қабілеті мен дарынының анықталып, кең

өрістеуі олардың ой өрісінің дамып, еңбек, отан сүйгіштікке, салауаттылыққа, жоғарғы моральдық қасиеттің қалыптасуына ықпалын тигізері сөзсіз. Бұның іске асуы мектептерде сыныптан тыс жұмыстарында пайдаланылған жағдайда кең өріс алады.

Ал сыныптан тыс жұмыстардың өз деңгейінде, қызықты әрі мазмұнды өтуі ұстаздың танымдылығы, ізденімпаздығы мен жаңашылдылығына тікелей байланысты болып отыр.

Сыныптан тыс жұмыстар жеке болсын, үйірмелік болсын, мұғалімнің жетекшілігімен оқушылардың басшылығымен өткені жөн. Өйткені оқушылар өз білімдері мен ойларында қалған сауалдарды әрі қарай дамытуы қажет. Олар оны әрі қарай ұжымдық жұмыстармен жалғастырады. Ұжымдық жұмыстар өздерінің мазмұны бойынша біртекті немесе дифференциалды (әр текті) болып келеді. Бірінші жағдайда топтың барлық мүшелері әр алуан материалды қолдана отырып, бір ғана жоспар бойынша бір ғана жұмысты орындайды. Екінші жағдайда оқушылар жекеленген топтар мен звеноларға бөлінеді, бір ортақ жұмысты жүзеге асырады. Бұл жұмыстардың барлығы оқытушының бағыттауымен, оқушылардың таңдауы бойынша алынған тақырып аясында талқылау талдау арқылы жүргізіледі.

Оқушылардың мұндай сабақтарын ұйымдастыру кезеңдегі негізгі талап – мақсат бірлігі ортақтығы және жұмыс жоспарының бірыңғайлығы. Ортақ тақырып бойынша жекеше жұмысты орындай отырып, әрбір оқушы өз көршісінің (серігінің) жұмыс мазмұны мен міндетін жақсы білуі керек және олардың арасында қандай байланыс бар екендігін түсінуі тиіс. Ал, түсініксіз кез-келген сұрақтарға оқытушы дұрыс жауап беріп, оқушыларды бағыттап отыруы қажет. Сондықтан да алда тұрған ұжымдық жұмыстың міндеттері мен мазмұнын анықтай отырып, оқытушы әрбір оқушының ортақ жұмыстағы өз орнын нақты анықтауына және ол жұмысты жүзеге асыру үшін нені білу керектігіне ықпал етуі тиіс. Мұның барлығы нақты нұсқау-түсіндіру көмегімен жүзеге асырылады, ол әрбір оқушы жұмысының мазмұнын анықтайды. Ортақ тақырыпты оқушылардың таңдауы олардың өзіндік қызығушылығын арттыра отырып, олардың іс-шараға деген қызығушылығы мен қамқорлығы артырады. Әрине оқушылар мектеп бағдарламасындағы сабақтарға сәйкес тақырып алады. Сонымен, интернет желісінен алынған сценарилер өңделіп өз ойлары қосылып, әдебиеттердегі теориялық практикалық бағыттар қамтылып, өте ауқымды өзекті жұмыстың сценариіне айналары сөзсіз. Олардың білімділігі арта түседі, себебі олар сыныпта орындаған жұмыстардың толық ашылуына жағдай жасап, әрі қарай дамытады. Мысалы, біз ұйымдастырған жұмыстарда әрбір оқушының пікірімен салысу дәстүрге айналған. Қазіргі таңда бәсекеге қабілетті болуы үшін білім берудің бүгінгі саясатына өзгерістер енгізу керек. Жастардың ақпаратты тұтыну тәсілі өзгергенін мойындау қажет, олар оқу-әдебиеттерін қарағаннан, оңай тәсіл әлеуметтік медиа желілерін қолданғанды ыңғайлы көрсе, оқыту үшін сыныптан тыс жұмыстарға біз ұсынып отырған кіріктіре оқыту тәсілін қолданған жөн. Мұнда әр түрлі топтар ашқанда оларды бақылаушы ұстаз болғаны дұрыс. Қазір жастардың басым бөлігі twitter, google+, Mail.ru, WhatsApp, Facebook, Instagram тәрізді әлеуметтік желілерге тіркелген. Мұғалім үнемі профайлдарын ашып, студенттермен кері байланыс орнатып, оларға не қажет екендігін біліп, пікір-алмасуына жұмыс тәсіліне жаңарту енгізуіне өз пікірін қосып отыруына болады.

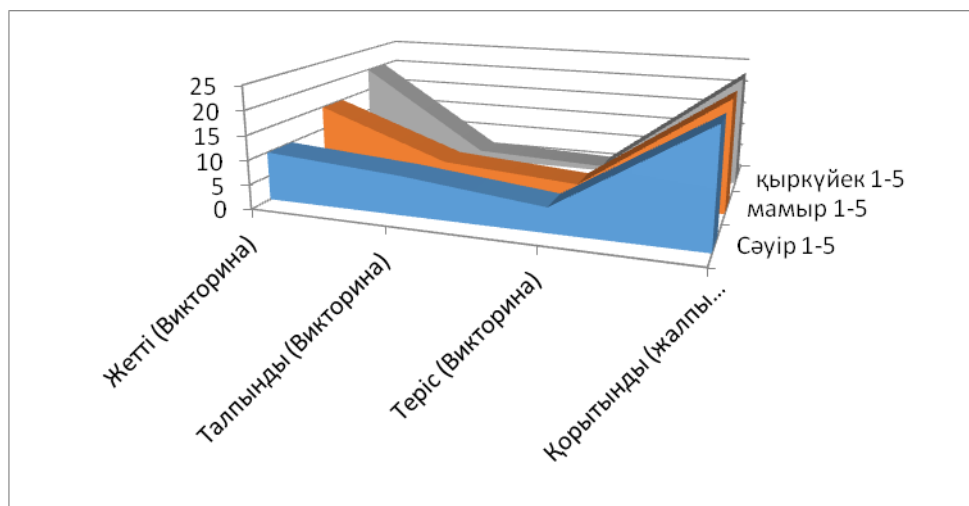
Сабақтарды осылайша жоспарлау жеке жұмыстардың есебін және есеп беру түрінде ресімделетін нәтижелерді талқылауды жеңілдетеді. Әрбір оқушының пікірімен санасып қорытындыланады. Сыныптан тыс сабақтарды кіріктіре жүргізетін тәсілді қолдану ерекшеліктерін студенттермен талқылау барысында төмендегідей ерекшеліктерді:

1. Пәнге деген қызығушылықтың артуы;
2. Шет елдік мәліметтерге жүгіну;
3. Тақырыпты оқу-әдебиеттермен толықтыруға қызығушылық;

4. Ыңғайлы кері байланыс;

5. Жаңаша ойлар мен көзқарастар – байқадық.

Олармен жүргізілген викторина нәтижесінде студенттердің 75 пайызы оң көзқарас көрсетті (Сурет -1).

Сурет 1. Білім алушылардың рефлексиясы

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

- 1) .Josefsson, P., Hrastinski, S., Pargman, D. Частный и профессиональная роль студента использование социальных медиа студентов. et al. Educ Inf Technol (2016) 21: 1583. doi:10.1007/s10639-015-9403-7.
- 2) Андерсен, Р. (2007). Что такое Web 2.0? идеи, технологии и последствия для образования (Vol. 1 (1)). Бристоль: КН.
- 3) Buckingham, D. (2007). Помимо технологии: обучение детей в возрасте цифровой культуры . Кембридж: Полити Пресс.
- 4) Hrastinski, S., & Aghae, NM (2012). Как студенты кампуса используют социальные медиа для поддержки своих исследований? Исследующий исследование интервью. Образование и информационные технологии, 17 (4), 451-464.CrossRef
- 5) Николов, Р. (2007). К веб 2.0 школы: Переосмысление учителей профессионального развития. В трудах IFIP-конференции по информатике, математике и ИКТ: золотой треугольник . Бостон: 27-29 июня.
- 6) Селвин, Н. (2006). Изучение «цифровой разъединение» между чистым подкованных студентов и их школы. Обучение, медиа и технологии, 31 (1), 5-17.CrossRef
- 7) А.Қ.Әлімов Интербелсенді әдістемені ЖОО-да қолдану мәселелері.- Алматы 2013ж. 446 б.
- 8) Г.Ө.Байташева Экологиялық білім беру және дүниетаным. – Алматы 2013ж. 254 б.